A HÚSHASZNOSÍTÁSÚ MAGYARTARKA KÜLLEMI BÍRÁLATI SZABÁLYZATA

MAGYARTARKA TENYÉSZTŐK EGYESÜLETE

MAGYARTARKA TENYÉSZTŐK EGYESÜLETE

Készítette:
dr. Húth Balázs
tenyésztésvezető

Jóváhagyta:
Elnökség és Szakbizottság

DTP: Szalai Norbert
Illusztráció: Kado

2016.

A KÜLLEMI BÍRÁLAT CÉLJA

- A küllemi bírálat célja annak elbírálása, hogy a bírált állat külső testalakulása mennyiben áll összhangban a gazdasági haszonvétellel. Így a húshasznosítású állományokban a kiváló hústermelésű és az extrém viszonyokat jól tűrő, hosszú hasznos élettartamot ígérő küllemmel rendelkező egyedeket keressük.
- További cél, hogy a teheneken a lehető legkorábban elbíráljuk azokat a küllemi paramétereket, amelyek pozitívan befolyásolják a termelési tulajdonságok és a hasznos élettartam alakulását, adatokat szolgáltatva a nemesítő munka számára.
- A bírálat során 12 küllemi résztulajdonság 1-9 pont közötti lineáris skálán kerül leírásra, ahol az egyes tulajdonságokat a biológiailag lehetséges szélső értékeik között jelenítjük meg. A bírálati eredmény számítógépes feldolgozásra és vizuális megjelenítésre egyaránt alkalmas.
- A bírálatokat első ellésű teheneken végezzük.
- A résztulajdonságok bírálati eredményeinek birtokában lehetőség nyílik a komplex típus, izmoltság, lábszerkezet és tőgy összpontszám meghatározására.
- A típus, az izmoltság, a lábszerkezet és a tőgy főtulajdonságok esetében a komplex összpontszám a résztulajdonságok bírálata után egy számítási algoritmus alapján kerül kiszámításra.
- A számítás során az egyes résztulajdonságok arányát gazdasági súlyuk és a hasznos élettartamra gyakorolt befolyásuk alapján határozzuk meg.
- A főtulajdonságok értékei 1-9 pont között mozoghatnak.
- A főtulajdonságok esetében a populáció átlagot az 5 pont jelenti.

SZÍNLEÍRÁS

Az egyed színének és színeloszlásának leírása a fejen és a törzsön.

	A fej színe
0	Fehér fej
1	Szemfolt a fej egyik oldalán
2	Szemfolt a fej mindkét oldalán
3	Vörös fej

	A törzs színe
1	Sötétvörös
2	Vörös
3	Sötét sárga
4	Sárga

	Eloszlás
1	Fedett
2	Foltos
3	Tarka
4	Elszórt
5	Sok fehér

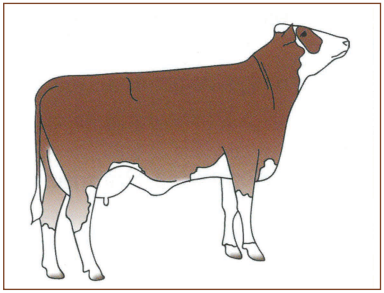

Fedett

A törzs nagy része az alapszínnel fedett.

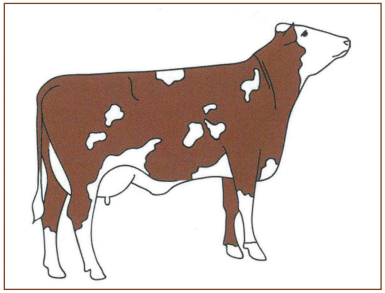

Foltos

Az alapszín nagy területű összefüggő foltokban meghatározó a törzsön. A törzsön kisebb fehér foltok megtalálhatók.

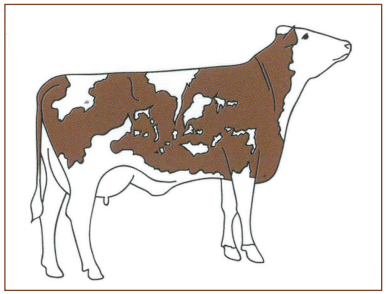

Elszórt

A törzsön sok kisebb folt található, amelyet fehér szín szegélyez.

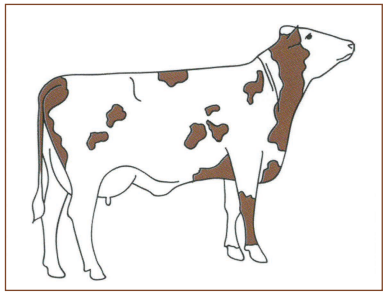

Tarka

A törzsön szabálytalan eloszlású színfoltok találhatók.

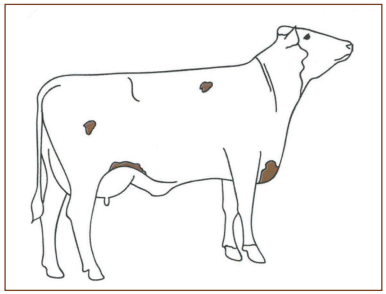

Sok fehér

A törzs alapszíne fehér.

TÍPUS RÉSZTULAJDONSÁGOK

A típust 5 résztulajdonság alkotja.
A típusra adott pontszámot a farmagasság, a farszélesség és - hosszúság, a törzsmélység és a törzshosszúság bírálati pontjainak 40% - 15% - 15% - 15% - 15% súlyozása adja.

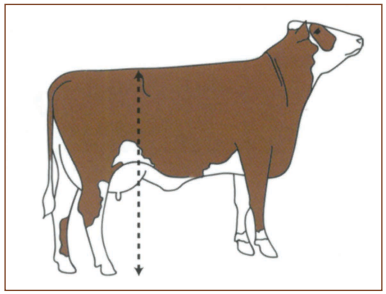

Farmagasság
kicsi – nagy

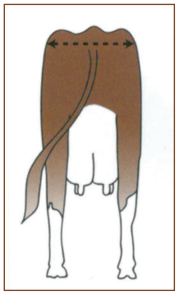

Farszélesség
keskeny – széles

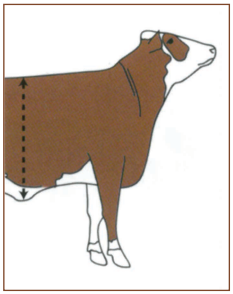

Törzsmélység
sekély – mély

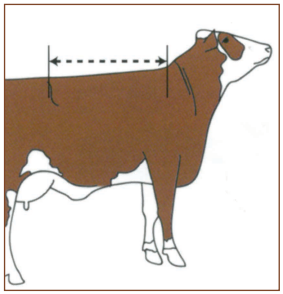

Törzshosszúság
rövid – hosszú

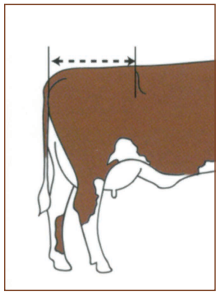

Farhosszúság
rövid – hosszú

farmagasság	A méréspontja a külső csípőszögleteket összekötő képzeletbeli egyenes és a keresztcsont metszéspontja
farszélesség	A méréspontja a két külső csípőszöglet közötti távolság
törzsmélység	A méréspontja a hát és a törzs legmélyebb pontja közötti távolság a köldök nélkül
törzshosszúság	A méréspontja elől a lapocka csontok között A méréspontja hátul a külső csípőszögleteket összekötő képzeletbeli egyenes és a keresztcsont metszéspontja
farhosszúság	A méréspontja a külső csípőszöglet és az ülőgumó közötti távolság

Az izmoltságot 2 résztulajdonság alkotja.
A bírálat során az egyes izomcsoportok terjedelmességét, tömegét keressük. Az izmoltság bírálatával célunk a hústermelő képességen keresztül az értékes húsrészek arányára utaló információk gyűjtése. A tulajdonság bírálatánál a vágóállatok EUROP minősítése során érvényesített kritériumoknak az élő állatokra történő vetítésével járunk el.
Az izmoltságot a comb és a lapocka izomborítottságára (teltségére) adott pontszámok 60-40 %-os arányában minősítjük.

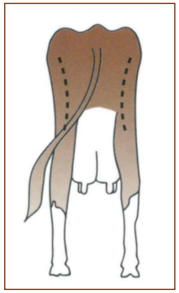

1
extrém homorú

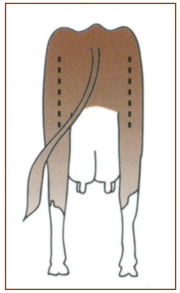

5
egyenes

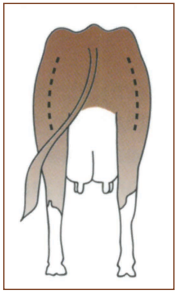

9
extrém domború

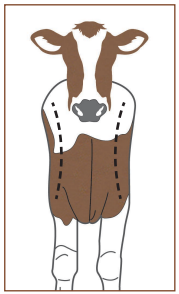

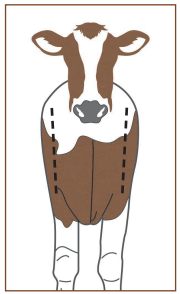

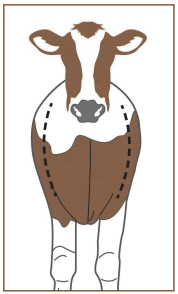

LÁBSZERKEZET RÉSZTULAJDONSÁGOK

A lábszerkezetet 3 résztulajdonság alkotja.
A lábszerkezeten belül azokat a tulajdonságokat vesszük figyelembe, amelyek nélkülözhetetlenek a hosszú hasznos élettartam szempontjából. Ilyenek a farlejtés, a hátulsó láb állása és a csüd meredeksége.
A lábszerkezetre adott pontszámot a farlejtés, a hátulsó láb állása és a csüd meredeksége bírálati pontjainak 33% - 33% - 33% súlyozása adja.

Farlejtés

A külső csípőszöglet és az ülőgumót összekötő képzeletbeli egyenes meredeksége alapján bíráljuk.

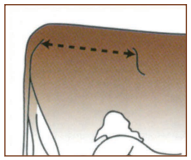

1
erősen emelkedő

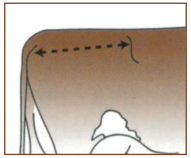

5
enyhén lejtős

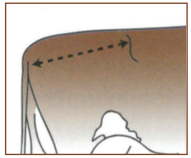

9
erősen csapott

Hátulsó láb állása

A hátulsó láb állásának leírása a köröm és a far közötti képzeletbeli egyeneshez viszonyítva. A normál szögellés (5 pont) esetében a bezárt szög 150°.

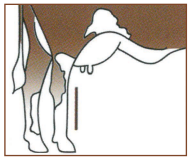

1
meredek

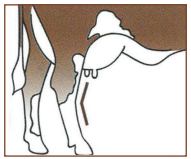

5
szabályos

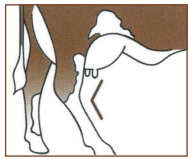

9
extrém kardos

Csüd meredeksége

A csüdizület feszességének leírása.

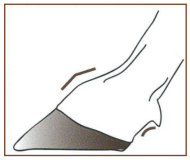

1
extrém puha

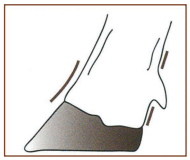

5
átlagos

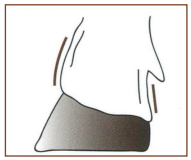

9
meredek

TŐGY RÉSZTULAJDONSÁGOK

A tőgyet 2 résztulajdonság alkotja.
A tőgy bírálatánál a borjúnevelő-képességet befolyásoló küllemi tulajdonságokat vesszük figyelembe, azokat, amelyek befolyásolják a borjú szopását. Ilyenek a tőgymélység és a bimbóforma. A tőgyvégpont kialakításánál a tőgymélységet és a bimbóformát 60% : 40%-ban vesszük figyelembe.

Tőgymélység

A tőgy alapi része (tőgybimbók nélkül) és a csánkizület közötti két horizontális egyenes távolsága.

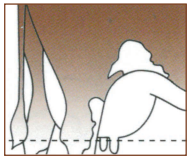

1
nagyon mély

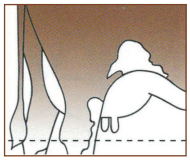

5
átlagos

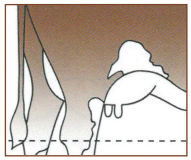

9
nagyon magas

Bimbóforma

A bimbóforma bírálatánál annak hosszát, vastagságát és állását komplexen vesszük figyelembe. A három közül a két legfontosabb a hosszúság és az állás. A túlságosan rövid (2-3 cm) és szétálló tőgybimbók nem kívánatosak.

TÍPUS ÖSSZPONTSZÁM

A típust 5 résztulajdonság alkotja.

A résztulajdonságok súlyozása az alábbi:

farmagasság	40 %
farszélesség	15 %
törzsmélység	15 %
törzshosszúság	15 %
farhosszúság	15 %

1 2	3 4	5 6	7 8	9
extrém kicsi	kicsi	középnagy testű	nagy	extrém nagy

IZMOLTSÁG ÖSSZPONTSZÁM

Az izmoltságot 2 résztulajdonság alkotja.

A résztulajdonságok súlyozása az alábbi:

comb izmoltság	60 %
lapocka izmoltság	40 %

1 2	3 4	5 6	7 8	9
extrém homorú	homorú	egyenes	domború	extrém domború

LÁBSZERKEZET ÖSSZPONTSZÁM

A lábszerkezetet 3 résztulajdonság alkotja.

A résztulajdonságok súlyozása az alábbi:

farlejtés	33 %
hátulsó láb állása	33 %
csüd meredeksége	33 %

1 2	3 4	5	6 7	8 9
extrém átlag alatti	átlag alatti	átlagos	átlag feletti	extrém átlag feletti

TŐGY ÖSSZPONTSZÁM

A tőgyet 2 résztulajdonság alkotja.

A résztulajdonságok súlyozása az alábbi:

tőgymélység	60 %
bimbóforma	40 %

1 2	3 4	5	6 7	8 9
extrém átlag alatti	átlag alatti	átlagos	átlag feletti	extrém átlag feletti

HÚSHASZNÚ MAGYARTARKA

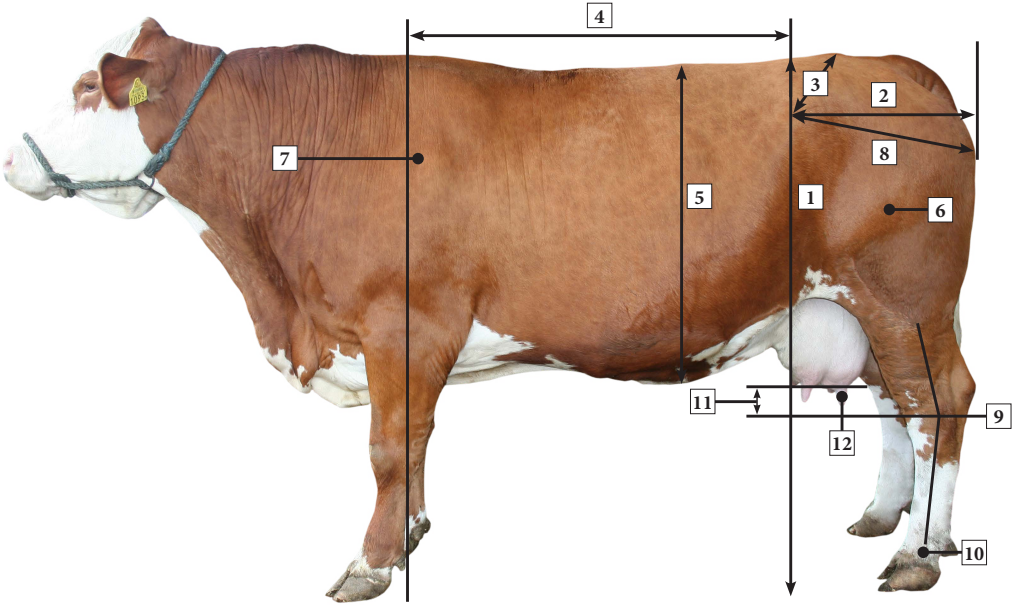

1. farmagasság
2. farhosszúság
3. farszélesség
4. törzshosszúság
5. törzsmélység
6. comb izmoltsága
7. lapocka izmoltsága
8. farlejtés
9. hátsó láb állása
10. csüd meredeksége
11. tőgymélység
12. bimbóforma